

TIEN KENMERKEN VAN EEN DIENSTKNECHT

• door Peter van Beugen

LEVEN ALS EEN DIENSTKNECHT VAN DE HEER IS DE VERVULLING VAN ONS LEVEN ALS DISCIPELEN VAN JEZUS CHRISTUS. HIJ KWAM NIET ALLEEN OM ONS TE BEVRIJDEN EN TOEGANG TE VERLENEN TOT ZIJN HEMELS DEEL, HIJ KWAM OOK OM ONS EEN BESTEMMING TE GEVEN IN ZIJN WERK DAT NU OP AARDE GEBEURT. IEDEREEN IS GEROEPEN OM ZIJN LEVEN IN DIENST VAN DE HEER TE STELLEN, IEDEREEN IS GEROEPEN OM ALS GOED RENTMEESTER ZIJN GAVEN EN TALENTEN AAN TE WENDEN VOOR ZIJN WERK, IEDEREEN IS GEROEPEN OM DE VREUGDE EN BLIJDSCAP TE ERVAREN OM HET WERK VAN GOD IN EN DOOR ZIJN LEVEN TE ZIEN GROEIEN.

De basisgedachte in dienstbaarheid is dat we gesteld zijn onder de gehoorzaamheid van een ander. Een discipel gaat niet freewheelend door het leven om er maar het beste van te maken, nee er is iemand anders die de zeggenschap heeft over zijn tijd, zijn agenda en die hem kan oproepen tot een taak. In Bijbelse tijden was leven als een vrije een droom van veel slaven. Een slaaf werd je niet zomaar, en zeker niet uit vrije wil. Een slaaf werd je als je in die staat geboren werd, als je als gevangene van een vreemd volk werd meegevoerd en als slaaf verkocht, of als je jezelf vanwege verarming als slaaf moest aanbieden.

Dit beeld van leven als een slaaf is door de Heer Jezus zelf tot voorbeeld gesteld, Hij

werd een dienstknecht. Maar ook Paulus is Hem daarin nagevolgd: hij werd een slaaf van Christus en roept ons op hem daarin na te volgen. Absolute vrijheid en autonomie is een leugen die de satan vanaf het eerste mensenaar aan een ieder voorspiegelt, wie daar naar streeft wordt een slaaf van zijn eigen begeerte en zonde. Nee, in de dienstbaarheid van Christus ervaart de mens juist de vrijheid waartoe hij geroepen is – hij kiest ervoor om uit liefde zichzelf beschikbaar te stellen voor zijn Meester. Zijn juk is niet hard; zijn juk is zacht en zijn last is licht, voor wie met Christus door het leven wil gaan. Een dienstknecht ontvangt de blijdschap die door niets anders is te vervangen, om aan het eind van zijn leven terug te mogen zien op de betekenis, de vervulling die de

Heer aan zijn leven heeft gegeven. Wie van die blijdschap een voorproefje heeft gehad verlangt naar niets anders dan die genade en zal zonder enige bedenking zeggen: Hier ben ik Heer, neem mijn leven en gebruik het tot uw eer.

Om gericht als dienstknecht voor de Heer te kunnen leven, destilleren we uit een aantal Schriftplaatsen 10 kenmerken van een dienstknecht. Voor degenen die al langer op de weg zijn kan het weer een extra stimulans zijn. Voor degenen die nog aan het begin van hun loopbaan staan kan het helpen om hun leven bewust in dienst van de Heer te stellen. >>

1. Onverdeelde toewijding (Luk.16:13)

'Geen huisknecht kan twee heren dienen, want hij zal of de één haten en de ander liefhebben, of zich aan de één hechten en de ander verachten. U kunt niet God dienen en de Mammon'. Je kunt maar één meester dienen. Het klinkt logisch: een slaaf behoort maar één heer toe. Als de ene heer zou zeggen 'ga eten bereiden' en een andere heer 'ga het land bewerken', kan hij nooit aan beide voldoen. De orders van de tweede zouden hem beletten het werk voor de eerste heer goed uit te voeren. Dat is goed om je te bedenken aan het begin van je loopbaan. Er zijn er veel die het voor het zeggen willen hebben in je leven: het streven naar méér, naar geld of aanzien, zoals de Mammon ons voorstelt, het gemak en plezier van de wereld, je vriendenkring die misschien druk uitoefent, aandacht voor je lichaam en uiterlijk, hobby's – vul maar in. Het voldoen aan de druk van 'een andere heer' in je leven staat je dienst voor Christus in de weg. Laat je daardoor niet strikken, maar maak een bewuste keuze en vraag God om hulp om vrij te komen van die dingen, die misschien in zich zelf niet verkeerd zijn, maar waar jouw hart vrij van moet worden.

2. Trouw (Mat. 24:45, 25:21)

'Wie is dan de trouwe en wijze slaaf, die de heer over zijn huisbedienden gesteld heeft om hun het voedsel te geven op de juiste tijd?... Voortreffelijk, goede en trouwe slaaf, over weinig ben je trouw geweest, over veel zal ik je stellen'. Wie trouw is houdt vast aan een commitment dat hij van het begin is aangegaan. Er kunnen verleidingen komen en misschien zelfs wel heel goede redenen om er van af te wijken. Het grootste gevaar is dat de aandacht verslapt en dat het eigen ik de

kop op steekt. Wie trouw is houdt boven al vast aan het belang van zijn opdrachtgever: als Hij gezegd heeft dat we 'op onze post moeten blijven' doen we dat tot dat Hij ons een nieuwe weg wijst. Onze taak is voedsel geven aan medeslaven; anderen dienen zodat ze groeien, het evangelie uitdelen in deze wereld. Ook al is het niet iets groots dat de Heer ons heeft toevertrouwd, Hij kan er grote dingen mee doen. Trouw wordt beloond!

3. Gebed (Kol.4:12)

'U groet Epafras, die één van u is, een slaaf van Christus, die altijd voor u strijdt in de gebeden...'. Geen dienstknecht van God kan zonder gebed. En tegelijk: een ieder die bidt voor een dienstknecht of voor een werk, heeft deel aan die dienst en betreedt

daarmee het strijdtoneel. De dienstknecht wordt in zijn gebedsleven voorbereid en hoe vaster het gebedsleven, hoe standvastiger de dienstknecht zal staan in zijn dienst. In de binnenkamer wordt de dienstknecht toegerust en wordt het strijdplan overgebracht. Wie kan het moment missen waarin hij het aangezicht van de Heer zoekt, zijn hart voor Hem openstelt en zich zo in directe verbinding stelt met God? Wie vanuit die positie op weg gaat, mag er op vertrouwen dat wat zijn hart hem ingeeft om te doen goed is en kan zonder twijfel volhouden ook als er tegenstand of teleurstelling is. De mens heeft van nature voortdurend de neiging om te verslappen in het gebedsleven, gelukkig staat de Bijbel vol met bemoedigingen en voorbeelden die ons aan sporen.

In het gebed mogen we grote dingen van God verwachten.

4. Heilige wandel (2 Tim.2:24)

‘Een slaaf van de Heer nu moet niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, geschikt om te leren, verdraagzaam, de tegenstanders met zachtmoedigheid terechtwijzend’. Een dienstknecht van God moet weten hoe te reageren in omstandigheden van strijd en controversen. Als de kudde wordt geconfronteerd met leringen die verwarring en twisten veroorzaken geeft hij blijk van een gepaste persoonlijke houding en bejegening van degenen die twisten willen verwekken. Hij weet het woord van God te hanteren en het woord van de waarheid recht te

snijden om zo de tegenstanders terecht te wijzen, maar doet dit tegelijkertijd in zachtmoedigheid en zonder persoonlijke vete. De genade van God onderwijst ons dat wij ingetogen, rechtvaardig en godvruchtig leven (Tit.2:12), dat wij de Heer waardig wandelen (Kol.1:10), onberispelijk zijn en de tegenstander geen aanleiding te geven tot opspraak.

5. Onbaatzuchtigheid (Mat. 20:28)

‘En wie onder u de eerste wil zijn, zal uw slaaf zijn; zoals de Zoon des mensen niet gekomen is om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen’. Een mens kan zichzelf in de weg zitten als hij probeert zijn plek te vinden te midden van de broeders of

zusters. Een verlangen naar erkenning, misschien wel eer van mensen zou mee kunnen spelen in onze motieven. Dat kan het resultaat zijn van hoogmoed of juist van minderwaardigheidsgevoelens. Het betekent dat we meer leertijd nodig hebben in de leerschool van Christus, die ons helemaal vrij wil maken van gedachten over onszelf. Door de helende werking van de liefde van God en de genadige inwerking van Gods Geest kan een mens afsterven aan het eigen ik. Daardoor staat hij vrij en onbelemmerd in zijn dienst aan anderen en in de navolging van Christus.

6. Discipline (1 Kor.9: 25-27)

‘En ieder die aan een wedstrijd deelneemt onthoudt zich in alles; dezen dan opdat zij een vergankelijke kroon ontvangen, maar wij een onvergankelijke... ik kastijd mijn lichaam en breng het tot slavernij, om niet, nadat ik anderen heb gepredikt, zelf verwerpelijk te worden’. Door een gebrek aan discipline kan de volle ontwikkeling of het voortbestaan van een werk worden bedreigd en kunnen potentiële werkers haperen in hun dienstbaarheid. Discipline is een zeldzamer wordend goed in onze genootschappij, waar alles op elk moment verkrijgbaar is en we ook nog eens denken dat we er recht op hebben. Discipline is enerzijds het je vrijwillig *ontzeggen* van genot of gemak en anderzijds het jezelf *opleggen* van oefeningen die het lichaam en de geest sterker maken. De tijd die je wijdt aan gebed en vasten, het omgaan met snoep, eten, alcohol, tabak, televisie, internet, uiterlijk, shoppen, mp3 zijn makkelijke handvaten waar je jezelf kunt oefenen in discipline. Paulus’ voorbeeld van zelf-fascese schrikt ons misschien af, maar ‘een beetje minder’ kan voor ons beslist geen kwaad. Volharding is een kenmerk dat hand in hand gaat met

discipline en ook daarin worden wij op de proef gesteld. Discipline vormt het karakter, maakt ons sterker en weerbaarder in de strijd en is een onmisbare deugd voor een ieder die bij de Heer in dienst wil treden.

7. Flexibiliteit (1 Kor.9:19-23)

'Want terwijl ik vrij ben van allen, heb ik mij allen tot slaaf gemaakt om er zoveel mogelijk te winnen. En ik ben de Joden geworden als een Jood... hun die onder de wet zijn als onder de wet ...hun die zonder wet zijn als zonder wet ... Ik ben de zwakken een zwakke geworden... allen ben ik alles geworden, om in elk geval enigen te behouden'. Als Paulus zijn apostelschap verdedigt legt hij uit waarom hij van zijn voorrechten geen gebruik heeft gemaakt en wat zijn beweegredenen zijn. Het verwachtingspatroon dat mensen kunnen hebben, de traditie waar we in staan of de positie die een dienstknecht is aangemeten kan een verhindering zijn om te doen wat de Geest hem ingeeft. Paulus is misschien het grootste voorbeeld van iemand die 'out-of-the-box' heeft leren denken. Niet zijn komaf of positie was bepalend voor zijn werkmethode, maar het doel om zoveel mogelijk mensen te dienen met het evangelie en het woord van God. Hij paste zichzelf aan, zocht aansluiting bij de belevingswereld van zijn gehoor om de onveranderlijke boodschap van het evangelie ingang te bieden bij zijn gehoor. Een dienstknecht kent niet alleen de inhoud van zijn boodschap maar zoekt ook het aanknopingspunt bij de ontvangers.

8. Verantwoording (Rom.14:4, Gal.1:10)

'Wie bent u dat u andermans huisknecht oordeelt?...Dus zal dan ieder van ons voor zichzelf rekenschap geven aan God'. 'Want probeer ik nu mensen tevreden te stellen of God? Of tracht ik mensen te behagen? Als ik nog mensen behaagde zou ik geen slaaf van Christus zijn'. Onderlinge verhoudingen en de manier waarop we omgaan met aanmerkingen kunnen op meerdere wijzen een struikelblok vormen. Paulus stelt het beginsel helder voor: iedere dienstknecht is verantwoording schuldig aan zijn Heer. Hij is degene die de slaaf beoordeelt. Er zijn terreinen in het leven waarin iedere gelovige voor zich keuzes maakt en waarin wij niet over elkaar moeten proberen te heersen. Verder maakt Paulus aan de Galaten duidelijk dat een dienstknecht niet anderen naar de ogen moet zien of naar

de mond praten. Hij moet de bediening volbrengen waartoe Christus hem geroepen heeft, zonder vrees voor mensen. Anderzijds betekent dit niet dat een dienstknecht zich boven de kritiek van anderen kan stellen en zich niet wil laten corrigeren. Als gelovige moeten wij ten allen tijde open staan voor vermaningen van medegelovigen – wie die ander ook is (1 Tim.4:12). Als de gezindheid goed is kunnen dienstknechten elkaar tot hand en voet zijn om het werk van God te volbrengen.

9. Liefde (Gal.5:13)

'Dient elkaar door de liefde'. Dient elkaar als slaaf door de liefde, staat er eigenlijk. De vrijheid in Christus legt aan de gelovige het hoogste gebod op, dat door geen mens in eigen kracht kan worden opgebracht. Alle geboden en instructies van de wet vormen slechts een schaduw van de kracht van het nieuwe leven dat in ons is. Liefde strekt zich uit tot andere mensen. Ze kijkt door het uiterlijk, sociale status en afkomst heen. Dat is het grote liefdegebod dat we opgedragen hebben gekregen van de Heer Jezus en dat we elke dag in de praktijk mogen brengen. De vervulling van het liefdegebod kan een strijd met zich mee brengen omdat het tegen onze eigen natuur indruist. Als we het zelf niet kunnen, mogen we weten dat we vrije toegang hebben tot de troon van de genade en Hem vragen om kracht.

10. Worden als de Meester (Mat. 10:24)

'Het is de discipel genoeg dat hij wordt als zijn meester en de slaaf als zijn heer'. In zekere zin vormt deze uitspraak de slotsom van alle kenmerken die we eerder hebben gezien. De dienstknecht staat niet alleen in een zakelijke verhouding tot zijn Heer, maar ook in een persoonlijke verhouding. Hij volgt niet alleen zijn instructies, hij volgt Hem ook na in zijn doen en laten, in zijn karakter, zijn wandel. Zijn Heer is namelijk zelf vrijwillig dienstknecht geworden en heeft zijn dienst zonder enig falen verricht, in alles en tot het uiterste gehoorzaam wordend. 'Niet mijn wil, maar de uwe geschiede', bad Hij op het diepst van zijn strijd. De dienstknecht kijkt naar zijn heer, drukt zijn voetstappen en neemt zijn juk op zich. Wie in alles lijkt op zijn Heer en wordt veranderd naar zijn beeld, is een bruikbaar vat voor de Meester.